

Konin_2

Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	szamotulski	
Gmina	Pniewy	PN_KO_002
Miejscowość	Konin	PN_KO_002

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	23.07.2013	Miejsce wykonania	Dom informatorki
Czas trwania	3 h	Forma i wielkość	Plik audio AMR; brak informacji.
Przeprowadzający	M.B.	Komentarz	Na niektóre pytania informatorka nie chciała odpowiadać.

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PN_KO_002	K	79 l.		Należała do kółka różańcowego.

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Konin, Konin za górą Drugi Konin - Konin pod Lwówkiem
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Ku Grunie- droga na Podpniewki Kozi Rynek – „kiedyś była taka kasernio, taka buda staro, jak przywozili ludzi do roboty, idziemy do Kaserni się mówiło, do dziewczuch - to były takie sznytery od Konina, od Poznania, to było w czasie wojny.” Szwarcмеры - niemieccy gospodarze, dogadali się po polsku.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Jeziuro, na Jezioro- jak się jechało do Pniew Kaczy dołek - w drodze do Byszewa, kaczki urzędnika, tam za Niemca siedziały. Hajdaszowa Górka- na Pniewy
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Kasztany są za wsią - droga do parku. Gdzie mam skręcić - w Kasztany.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Wiara z Konina, Koniniaki.

II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych		Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	<p>„Każdy w domu, lali sobie tam wosk, jak byłam dzieckiem, my nie robiliśmy wróżb. Takie były dyskoteki, w pałacu, jak Niemcy uciekli, tam szkołę zrobili, chłopaki, dziewczuchy się namówili i się leciało. Teraz to ja nigdzie nie idę.”</p> <p>„Moja mama była Katarzyna, wypili po kieliszku, pośmiali się.”</p>
2.	św. Marcina/11 listopada	„Nie było, Marcina my nie mieli. Teraz jest w rodzinie, imieniny mu robią.”
3.	Adwent	„Jak było? Jest adwent i koniec. To co było, to się jadło, nie było tak jak teraz, że się idzie i kupuje. Jestem sama, najwyżej mogę siednąć i się popłakać.”
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„Szkoda mówić o tych Mikołajach i Gwiazdorach, jak chcieli wybić dzieci, to przynieśli buraków w papierkach, a ja tak ryczałam, mama jakżeś chciała mnie wybić, to żeś mogła mnie wybić sama, a nie puszczać tu nikogo, bo mi przyniósł tylko buraki do jedzenia.”
5.	Wigilia	<p>„Kiedyś tak nie było prezentów. Matka uszyła tam fartuszek czy sukienkę, a teraz każdy ma te paczki pod choinką uszykowane. Wszyscy siedną elegancko do stołu, te modlitwę się zmówi, życzenia się mówi i z tym opłatkiem.</p> <p>We wojnę brat poszedł do lasu po choinkę, przyszedł w nocy z ta choinką, matka tak go wyzywała, smary by dostał, nie było wolno, ale cieszyliśmy się, że mamy i trzeba było śpiewać kolędy.</p>

		<p>Po wojnie i teraz już jest stale, teraz już można. Zawsze była ubierana w Wigilię, teraz córka prędzej, bo dziecioki tam...</p> <p>Teraz mi się przypomina o tych kluskach, ta kula się ucierało, mak, trochę ryby, jak mieli na czym to smażyli, a jak nie to parzyli, ugotowali, jak ktoś, miał, gdzie tam trochę śledzia w śmietanie, cebula, trochę ziemniaka ugotowali, do napicia herbata z lipy, kawa i się przeżyło. O 10 wychodziło się na Pasterkę i wracało się o 3 nad ranem.</p> <p>Teraz cały tydzień chodzą i szykują różne tam śledzie w różnych postaciach i karpie, podobają mi się te święta, ale tyle roboty.”</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„Jak ktoś miał rodzinę to się schodzili. A teraz idę do córki, raz tu, raz tu.”
7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>„Sylwester to chodzą i strzelają te petardy, każdy się napije.</p> <p>Kiedys też życzenia składali, teraz bramy wystawiają. Kiedys nie było tak pobudowane, to nie wystawiali.</p> <p>Za mojej pamięci to nie wiem, czy były wróżby.”</p>
8.	Trzech Króli	<p>„Chodziło ich trzech króli, przebrali się i chodzili. Teraz to nawet dziewczuchy idą. Patrzą, żeby grosza im dać, śpiewają kolędy. Dwa, trzy lata temu chodzili. A jak się cieszą. We wojnę też chodzili, do Niemców lubili chodzić.</p> <p>Kto chce to idzie do kościoła.”</p>
9.	Kolędnicy	Nie było takiego zwyczaju.
10.	MB Gromnicznej	„Tylko z gromnicami do kościoła, we wojnę to nie, bo były pozamykane kościoły. Po wojnie do kościoła św. Wawrzyńca.”

11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>„Nie było. Co mam powiedzieć, nie odbywało się, każdy sobie w domu robił.</p> <p>Od 10 lat nie ma w pałacu świetlicy, ale teraz nie ma sklepu, to tutaj zrobili (świetlica w dawnym sklepie). Teraz to dzieciaki idą do świetlicy bałaganu narobić, nakurwiają, papierochy palą, byle co jest, my tego nie robili, bo my nie mieli na to.”</p>
12.	Topienie Marzanny	<p>„Teraz od 4 lat niesą babę ustrojoną tam do stawku i ją tam wymoczą. Wcześniej tego nie było, bo nie było organizacji, teraz nadjeżdża ta pani z Pniew i ich uczy w świetlicy.”</p>
13.	Środa Popielcowa	<p>„Worek uwiesili z popiołem komu się udało, kto nie wiedział, to tak łaził cały dzień, na taką hoczke się zrobiło, i także się wyśmiali z niego, że nie wiem.</p> <p>Akurat rodziłam trzecią córkę, w Pniewach był doktor Szymborski miał obchód, a te pielęgniarki mu uwiesiły ten worek, co wchodził na sale to się wszyscy tak śmiali, a z czego paniom tak śmieszno, i zaś jedna mu powiedziała, panie doktorze z takim worem pan chodzi i pan nie czuje, powiedzcie panie, co za małpisko mi uwiesiło?</p> <p>Chyba jeszcze teraz wieszają.”</p>
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	<p>„Do kościoła się szło, gałązków się nawiązało, rokiecina na to kiedyś mówili, były te bażki. Babcia moja mówiła, że to się wnosi na strych, żeby piorun nie trzaskał. Najwyżej spaliło się, nie można było wziąć i wyćpić. Teraz ja nie chodzę z palmą, już się zrobiłam stara i do niczego. Teraz już jadę osiemdziesiątkę.”</p>
16.	Triduum Paschalne	<p>„Pościło się, jadło się śledzie, że mięsów żadnych nic, trochę sera z ziemniakami. Teraz też się każdy poczuwa.”</p>

17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka) /Niedziela Wielkanocna	<p>„Do koszyczka ze święconką wkładało się kiedyś, kiełbasy, jaja, tradycyjnie, wymalowane, bibułą malowane, trochę i cebulą, kredkami, rysowałam kreski, zygzaki, baranek z masła z foremki, trochę soli i pieprzu. I jeszcze chleb się piekło nosło w serwetce.</p> <p>Dzieci szły ze święconką, w domu był jeden. Jak byłam prawdziwym dzieckiem to się nie chodziło do święconki, bo nie było wolno.</p> <p>Dzieliło się jajkiem, życzeń się specjalnie nie składało. Zupy nie było, ciepła to była herbata, kawa.”</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>„Już trzeba było normalnie gotować obiad. Trzeba było pyrów i mięsa nagotować, bo wszyscy byli głodni.</p> <p>Lali się, do stawku chłopaki dziechuwy wnosili do stawku. Latali z tymi wiadrami.</p> <p>Teraz mają karabiny i też pryskają, babcie trzeba polać, żeby się trzymała.”</p>
19.	Zielone Świątki	<p>„Brzózkę do drzwi zawsze przybijali, ale cudów takich nie było jak na Wielkanoc, ten tatarak był poćpany. Dzieciaki ze stawku przynosiły, cały naręcz trzeba było przynieść. Teraz to nie widać.”</p>
20.	Boże Ciało	<p>„Szło się do kościoła, z Pniew się brzózkę przynosiło, utykają, żeby był urodzaj. A czy to działa? Jak umarłemu kadzidło.</p> <p>Jak się wszyscy bogaci zrobili, to zaczęli jeździć samochodem, teraz wszystko bogate, a każdy narzeka.</p> <p>Koło kościoła są ołtarze. Ksiądz mówi, kto który ołtarz będzie ubierała która wioska.”</p>
21.	św. Jana	Brak informacji.

22.	MB Zielnej	Brak informacji.
23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	<p>„Ja lubiłam kwaśne. Nie powiedziało się, był wstyd, nie było jak teraz. Po ożenieniu się była kiedyś kobieta.</p> <p>Jedno urodziłam w domu, wszyscy mieli stracha, żeby się w portki zesrali. Mąż tak latał. Matka odbierała poród. Szkoda gadać, mąż tak wodę gotował, jakby miał jakiegoś stwora oparzać.</p> <p>Moje córki były w Pniewach chrzczone u Wawrzyńca, taxi jechaliśmy. Kiedyś jak miało 2 tygodnie, to już się chrzcilo.”</p>
2.	Ślub i wesele	<p>„Jak ja żeniłam moje dziewczuchy, to było w domu, nie było tak jak teraz, że się weźmie do restauracji. Najedli się, była orkiestra i się bawili.</p> <p>Przyszli trzaskać butelkami, wychodzą młodzi, częstują.</p> <p>Mi butelków zatrzaskali, musiałam zamiotać, na następny dzień było wesele, nie było tak jak teraz, że panińskie, że kawalerskie. Teraz robią tydzień przed weselem. Teraz długo się żenią, miesiąc zanim te wszystkie ceregiele skończą.</p> <p>Moje oświadczyzny: będziemy się żenić i koniec. Kiedyś nic nie było. Teraz musi być pierścionek.”</p>

3.	Śmierć i pogrzeb	<p>„Kiedyś nie było jak teraz te stypy i wszystko. Do krzyża wyprowadzali, jak w domu leżał, w trumnie leżał w domu. Pamiętam jak moja babcia poduszkę miała, na prześcieradle, na podłodze. Zaś karawan przyjechał, szli my do krzyża, tu się pomodlili, rodzina jechała ze zmarłym.</p> <p>Teraz to jest rozkosz! Teraz na stypę idzie 70 osób, nie jest taki mały wydatek, teraz stypę się robi w Zaciszu, w restauracji, nie zrób, jak wszyscy robią. Wszystko, ale nie umierać, to są wydatki, ale każdego to czeka.”</p>
4.	Inne zjawiska	„Jak jest burza, to zapominam o wszystkim, uciekam tu z chaty, jak nie wiem, do córki.”
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Przepis na placek na maślanec: „Szkłankę maślanek, szklankę cukru, 2 i pół szklanki mąki, 2 jajka i proszek do pieczenia 3 łyżeczki, cukier waniliowy, żeby pachniało, pół szklanki oliwy. Owoce na wierzch i kruszonka. Przepis z Pniew od wnuczki, teraz tu wszyscy pieką.”
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Kapliczki nie ma, jest krzyż, jak była wojna, to go ścieli, bo Niemcy tego nie uznawali, po wojnie wstawili, a teraz nowego zrobili. Latoś, teraz w maju go postawili, sołtys chyba płacił.”

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„Jedzie do Pniew, do księdza się zapisują, do Częstochowy albo gdzieś tam.”
6.	Lokalne odpusty	Odpusty odbywają się w Pniewach, w Psarskich.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„Były w zeszłym roku, elegancko, budów się uszykowało, co rok gdzie indziej robią, gminne i parafialne, msza była, pięknie było, dużo ludzi było. Nie wiem kto robił w Pniewach, kiedyś kobiet plotły. Widziałam te wieńce kiedyś robione, ze zboża.”
2.	Dni gminy/wsi	Nie ma.
3.	Lokalne festyny	„Na Dzień Dziecka coś robią na placu, przebierają się, za krasnoludków. Od kilku lat.”
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.